

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 24.2.2026 luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain muuttamisesta

VN/21436/2025

Suomen palliatiivisen lääketieteen professorien lausunto.

Sosiaali- ja terveysministeriön luonnos hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain sairaanhoitopalvelua koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että nimenomaisesti säädetään palliatiivisen hoidon ja saattohoidon olevan hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia palveluita. Luonnoksessa myös nostetaan esiin palliatiivisen hoidon ja saattohoidon määritelmät.

Lainsäädännön tarkennus on tärkeä ja ajankohtainen. Esityksen ehdotukset ja perustelut pohjaavat kansallisiin hoidonjärjestämisen - ja laatusuosituksiin ja ovat siten kannatettavia.

Palliatiivisen hoidon tarve tulee lisääntymään väestön ikääntyessä ja yhä useampi tulee kuolemaan pitkäaikaissairauksien seurauksena. Suomessa on tunnistettu tarve vahvistaa palliatiivisen hoidon yhdenvertaista saatavuutta, mm. STM on antanut suositukset miten palliatiivinen hoito ja saattohoito tulee järjestää (STM 2019:68: Suositus palliatiivisen hoidon saatavuuden ja laadun parantamiseksi Suomessa).

Kommentit palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Kannatamme lämpimästi ehdotettua lainsäädäntöuudistusta pienin huomioin:

Palliatiivisen hoidon määritelmä

Pidämme tärkeänä, että laissa selkeytetään, mistä palliatiivisessa hoidosta on kyse. Määritelmän tulisi olla Maailman terveysjärjestön mukainen ja siksi ehdotamme korjausta sanamuotoihin. Luonnoksessa palliatiivisen hoidon tavoitteiksi mainitaan oireiden hallinta ja toimintakyvyn ylläpito. Maailman terveysjärjestön palliatiivisen hoidon määritelmän mukaan palliatiivisen hoidon tarkoitus oireiden hallinta ja elämänlaadun vaaliminen.

- Jotta laissa oleva määritelmä olisi Maailman terveysjärjestön määritelmän mukainen, tulisi toimintakyky-sana korvata elämänlaatu-sanalla.
- Perustelutekstissä olisi myös hyvä huomioida palliatiivisen hoidon varhainen aloittaminen jo sairauskohtaisen hoidon rinnalla.

Lakiluonnoksessa esitetään, että hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa asukkaiden 1 momentin mukaisina sairaanhoitopalveluina palliatiivinen hoito ja saattohoito. Potilaan tarpeen mukaan palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa on järjestettävä perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa.

On hyvä, että laissa selkeästi veloitetaan hyvinvointialueet järjestämään palliatiivinen hoito ja saattohoito, ja että järjestämisvelvoite koskee sekä perusterveydenhuoltoa että erikoissairaanhoidon.

Jako perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon ei vielä avaa palliatiivisen hoidon porrastusta, sillä palliatiivisen hoidon porrastus ei noudata jakoa perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon, vaan hoito porrastetaan hoidon vaativuustason mukaan perustason ja erityistasoon.

- Vähintäänkin perustelutekstissä tulisi avata palliatiivisen hoidon porrastus
  - o perustason, mitä toteuttavat kaikki terveydenhuollon ja sosiaalitoimen yksiköt perusopetuksen ja täydennyskoulutuksen turvin, sekä
  - o erityistasoon, missä hoidon toteuttaa palliatiiviseen hoitoon erikoistuneet ammattilaiset ja yksiköt.
- Hyvinvointialueilla tulee olla velvoite järjestää sekä perustason palliatiivinen hoito kaikkialla terveydenhuollossa ja sosiaalitoimen yksiköissä että erityistason hoito palliatiiviseen hoitoon erikoistuneissa yksiköissä.

Yliopistosairaaloita ylläpitävillä HVA:illa ja HUS:illa on keskittämisasiänsä mukaan velvoite järjestää vaativan erityistason palliatiivinen hoito yhteistyöalueella.

- Perustelutekstissä myös tämä tulisi huomioida.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Ei kommentoitavaa.

Kommentit erikoissairaanhoidon hoitotakuun seurantaan koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Ei kommentoitavaa.

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

Esitys ei toisi hyvinvointialueille uusia lakisääteisiä tehtäviä, mutta tukisi hyvinvointialueita palvelukokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa siten, että hoito järjestetään kansallisten hoitosuosituksen mukaisesti tarkoituksenmukaisesti ja yhdenvertaisesti.

Muuta huomioitavaa

Kansallinen palliatiivisen hoidon strategia

- Lainsäädännön tueksi tarvitaan kansallinen palliatiivisen hoidon strategia, jotta on yhtenäinen visio palliatiivisen hoidon kehityksestä ja tulevaisuudesta Suomessa.

Palliatiivisen lääketieteen erikoisala

- Esityksen perusteluissa tuodaan esiin käsittelyssä oleva palliatiivisen lääketieteen erikoisalan arviointi sosiaali- ja terveysministeriössä. Palliatiivisen hoidon laadun turvaamiseksi tarvitaan

palliativisen lääketieteen erikoislääkärikoulutus, jonka perustaminen ja kirjaaminen asetukseen olisi linjassa lakiin suunniteltujen palliativisen hoidon kirjausten kanssa.

Lausunnon antajat

Suomen palliativisen lääketieteen professorit ja Oulun yliopiston kliininen opettaja:

Tiina Saarto, palliativisen lääketieteen professori, Helsingin yliopisto

Juho Lehto, palliativisen lääketieteen professori, Tampereen yliopisto

Outi Akrén, palliativisen lääketieteen professori, Turun yliopisto

Reino Pöyhä, palliativisen lääketieteen professori, Itä-Suomen yliopisto

Eeva Rahko, palliativisen lääketieteen kliininen opettaja, Oulun yliopisto